

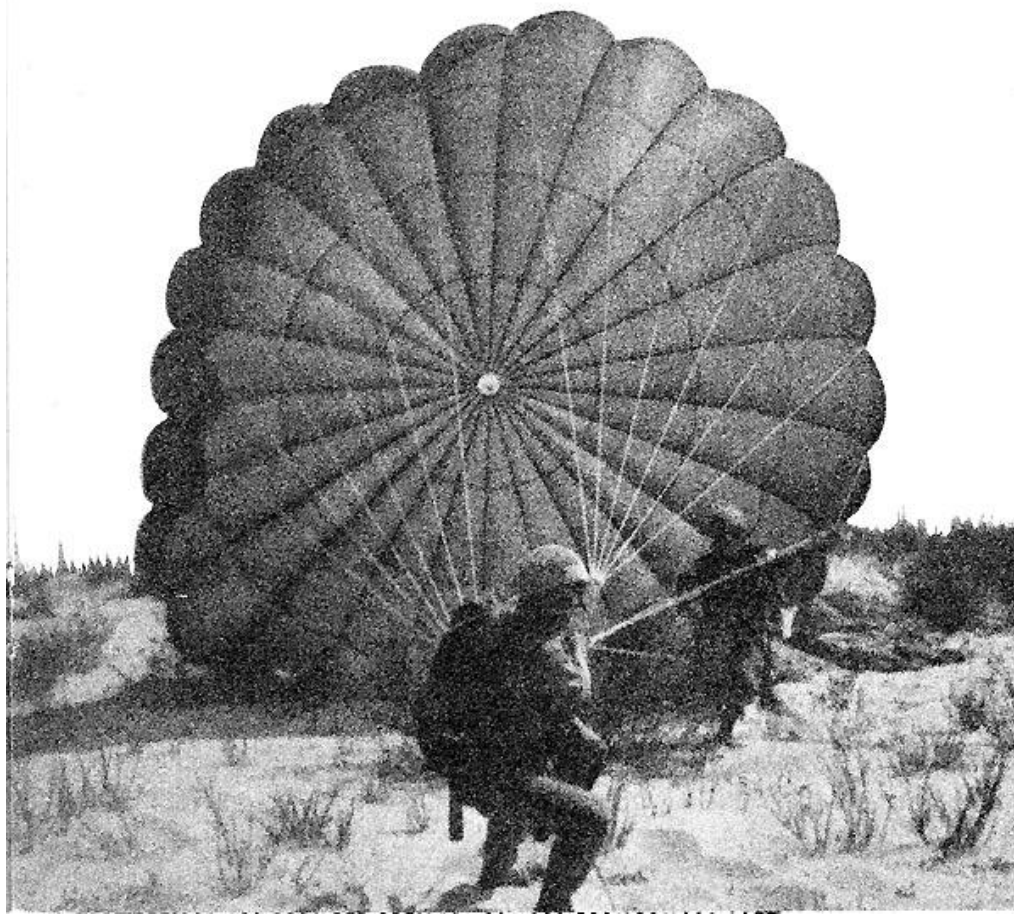
אלמו,

הוא לא חוץ ברבה,
הוא יאק החל להתברות,
אח קטן.
הוא לא שגר צפים פתלים
אלום דתן.

ואל נאם בשום פנים
אולי לא הנחש אנשים מומיו,
הוא היה פשוט בתחלה
קראשית.
קראשית קנה אליהם -
וקראשית נאל,
הפיצו??
כרמה שקיה לי זומר אהם אח!
את פשאר ואמרו החיים דצמח
פאשר תפצת.
קבל מאצם.
היה שום!

מעטות המלים ודלות מכדי שאפשר יהיה לסכם בהם חיי אדם שהרי כל אחד ואחד הוא עולם ומלואו. עוד רבות יסופר על יוסי וחבריו, ומילותי המעטות הנעזרות במלים של אנשים היודעים לבטא את האמת המרה הם רק כרמז לדמותו של יוסי.

מיכה קלר

מי כמו יוסי אהב את החיים ומי כמוהו גמע מהם בשמחה במלוא הנשמה.
בגיל צעיר בא אלינו, ומיד התחבב על הילדים והמורים למרות שראשו
לא היה בלימודים. בבואו אלינו לכיתה ב'-ג' התקשה בקריאה אך היה
בקי בתורה לפי שיטת לימוד בעל פה שהביא אתו. מתברר שקיבל את
אהבת התורה גם מאביו ז"ל, כפי ששמענו מאחד ממקורביו המשפחה,
כשהשמיע את ההספד, על "משפחת קבסה הנכבדה".

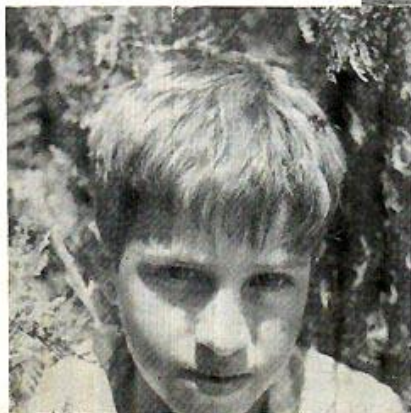
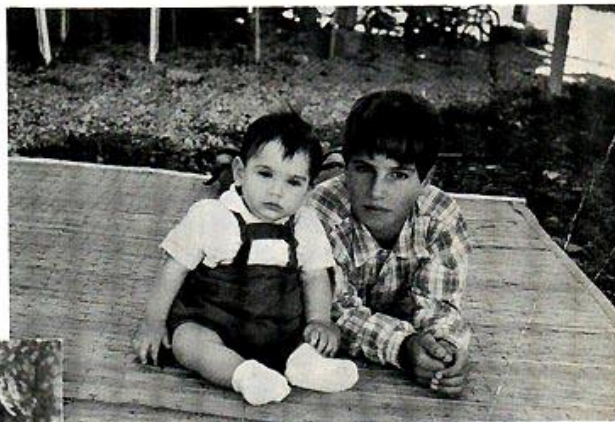
הצטערתי בזמנו שלא ניתן לו להמשיך בשיטת לימוד תורה המסורתית,
מפני שלא ליוסי נוצרו לימודים מופשטים כמו מתמטיקה גבוהה וכד'.

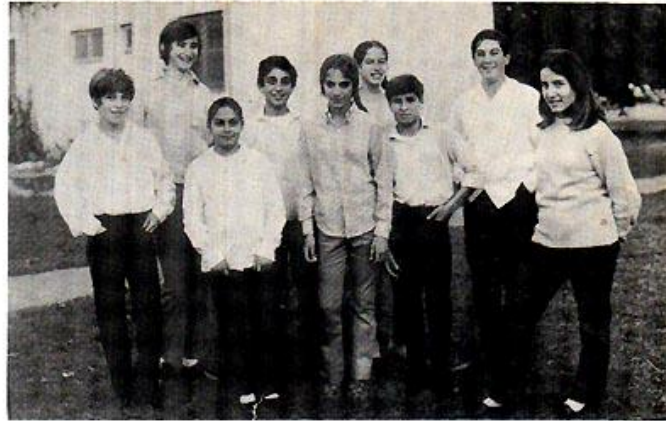
יוסי עמד איתן על הקרקע וכשם שהיה מרכז המשחקים או ההצגות, כך
עבד באחריות ותבונה. מי אינו זוכר את עבודתם שלו ובני גילו
במלחמת יום הכיפורים, כשהבנים מחליפים את החברים המגוייסים
ועובדים בכותנה ובעבודות אחרות להציל את היבול.

יוסי אהוב על ידי חברים והמשפחה ותיקוותם. עזב אותנו זו הפעם
השניה וכעת לנצח.

אם יש אמונה בעולם הבא כשאנו מלווים אותו בתפילת "אל מלא רחמים"
מקומו כגיבור האומה ב"גן עדן של מעלה", כשיש הרושם שמשקיף
בתימהון עלינו המתאבלים ומעשיו הלא גמורים.

הניה זידמן

לראשונה גיליתי ביוסי נדבך מעמקי נשמתו. יוסי לא נולד בארץ, אך היה צבר מושלם לפי המירסם: עוקץ כלפי חוץ ורגיש בפנים, אך לרגש הזה נתן להתפרץ לעיתים רחוקות מאד, כאילו אמר: אני חזק, אני בלתי שביר. עמיד בפני "כל ירידה". לאחרונה בעזיבתו ליפתח הוכיח שוב שאינו עשוי כולו קוצים. נראה שהצעד היה אחרי הרבה מחשבה וכנראה גם כל הבטחון והשחוק שהיו נראים בפניו היו כיסוי חיצוני לפנים עיפות ללב רגיש שנפגע בלי ששמנו לב, פעמים רבות במשך שנות חילו איתנו ברמת-יוחנן. אך צעד זה כבר לא הפתיע אותי. לקח לי די הרבה זמן להכיר את יוסי. בתקופה שהתגייס הוא בא לעתים רחוקות הביתה. התחיל להפתח. ידענו יותר מה חשב ומה הרגיש. הצעד של ההליכה ליפתח היה סיום תקופת דרך ותחילת דרך חדשה שלי בעקבות היכרותי עם יוסי.

בכיתה קיבלנו רעיון זה באהדה כשלכולנו היתה הרגשה שליוסי מגיע טוב, הרבה טוב, וכל הטוב האפשרי. אם ביפתח טוב ליוסי, אז זהו מקומו ואין בכלל מקום לויכוח. אך כרגיל יוסי לא בן-האדם השגרתי. אם הרגשנו שסוף סוף הצלחנו קצת להבינו, אולי להיות קצת-קצת על הגל שלו, הרי נוכחנו עד מהרה שטעינו. יוסי רצה שנתווכח איתו - הוא רצה שנגיד לו "אל תעזוב, אתה חשוב לנו כאן". הוא רצה שבנות יבכו מצער ובנים ידברו על ליבו. הוא לא רצה שזה יהיה כל כך פשוט. מה פתאום ככה מקבלים את זה? אולי אני לא חשוב להם מספיק, אולי לא צריכים אותי, לא רוצים בי. אך נדמה לי שבסוף הכין שכוונתנו היתה טובה. ואמנם כמו שתמיד היה עם כל ההרים והגבעות שהפכו למישורים עצומים של רעות וכנות כך היה גם הפעם. דומה אפילו ביתר שאת. יוסי חיזק את כל קשריו עם האהובים עליו. הרבה לבקר בבסיסים של בני הכיתה וכמו כן ברמת-יוחנן. "נתכנן...". תמיד תכנן תוכניות לפגישות. השבוע... כשבוע הבא... בעוד שבועיים... תמיד היו מילים אלה שגורות בפיו. כשבא בפעם האחרונה למרי, ביקש ממנה שתכין דברים לפגישה אצלה בחדר. תשובתה הספונטנית היתה: למה לא תזמינם עכשיו, הכל מוכן? אך יוסי השיב: היום לא כולם נמצאים, בעוד שבועיים הם יהיו. עד אז אספיק לכתוב לכולם. ואכן אצל מרי הכל היה מוכן. מוכן כמו תמיד, מלבד החיוך. החיוך הזה שקיבל אותנו תמיד בהמון אהבה ורצון הפך עכשיו לכבד. זאת המסיבה שאנחנו עושים. הרי הבטחתי לו. כולם באו חוץ ממנו... ועצוב עצוב לי מאד.

על יד שדרת הברושים מצד הכביש ישבו בבית הקברות שתי נשים.

אמו ואחותו של יוסי באו לקברו. באו מרחוק, ולא רק הפעם. באו לשבת, לחסות על ידו, שלא יהיה לבד. אולי קינתן תחדור בעד האבן. לנשמתו ששהנה מקירבת אמו שותרה עליו במשך ימי ילדותו - שילמד ויתחנך... שיהיה ע"י מרי בקבוצה, להוציא אותו ממצוקת הבית כשנים הראשונות לעלייתם ארצה. אם כל היה אחד מעשרת ילדיה - הוא כאילו בן יחיד - הצעיר, הקטן.

ונשאלת השאלה המטרידה תמיד, למה בחרה בו דווקא יד הגורל לעשותו גיבור מלחמת הלבנון, ולמה קרה הדבר לפני שחרורו מהצבא ולפני כניסתו לחברות בקב' "יפתח", שגם שם מככה אותו חבר שהכיר אותו בצבא, והתקשר אליו בכל לבו, כי אופיו המלכב והשובבי דיבר אליו, ובעיקר בגלותו בו ידיד האדם.

אני כאילו שומעת את טענתו, למה ענו אותו בתרגילים המסובכים של אלגברה או הוכחות בהנדסה, בו בזמן שחכה לו כדורגל, תעלולים עם חברים או בילוי במשפחה עם בנות אחותו הקטנים.

חינם ניסה דני - גיסו להכניס אותו למסלול הלימודים, אם כי הצליח לחנך אותו לעבודה ואחריות, והיתה גם ביוסי מידת נימוס טבעית, היה נכנס לחדר כאילו על בהונות רגליו, שלא לעשות רעש ולא להפריע.

כשיוסי התבגר - מצא עניין בחקר התנ"ך וכשהיה תלמיד בכתה ח' ולמדו לפרש את "בראשית" גילה את העולם הקרוב לו, מימי הילדות ואז למד ברצינות וגם הצליח במבחנים.

אהבתו השניה היתה הכדורגל, והילדים - חבריו לכתה, נתנו לזה ביטוי, כשכחרו בו לקבל את "הגביע העולמי" במשחק המוצלח במסיבת סיום י"ב שנערכה בכפר-מכבי.

כשראיתי אותו מוריד את פח האוכל מהטנדר, בשובו מקטיף הכותנה, היה בעיני עוד נער, ויחד עם זה מעשי ואחראי - היה זה בימי אוקטובר 1973 כשהוא ובני כתתו הצילו ממש את הכותנה מכליון, בזמן שחברים מבוגרים היו מגויסים, ורובם במילואים.

אז לא ידענו מה צפוי לו בעתיד, וחבל על יוסי התלמיד שלי...

ה נ י ה

אינני יכול לכתוב על יוסי את אותם הדברים ואת אותה פתיחה שגורה על כל הכותבים בעלוני הזיכרון, כמו "אינני יכול לחשוב על כך שלא אראנו עוד", וכל אותן פתיחות שנאמרו, כי פשוט זה אינו מתאים לאופי החוכרת על יוסי, ואני אינני נמנה על אותם כותבים.

אני פשוט רוצה להכליל בדברי קצת עובדות ומעשים על יוסי שיתנו קווים להומור היומיומי שהיה לו, ולהומור זה היינו שותפים כולנו.

ביוסי נפגשתי לראשונה בכיה"ס כאשר נכנסנו לחברה "הצעירה", יוסי היה "אחראי" על הדיר. כשיוסי היה האחראי העיזים ידעו שהן פטורות מחליבת בוקר, כי פשוט ליוסי היה קשה לקום בבוקר. אך יוסי ידע תמיד להסתדר. את מיכסת החלב של הבוקר היה משלים בהוספת מים בצהרים. וכמוכן אותו חיזן שובבני שלו.

לאחר מכן נפגשתי בו שנית בתחילת שנת הלימודים כשחולקו לילדי רמת-יוחנן ילקוטים בשביל הספרים. הייתי עם יוסי בחדרו וקבלתי הסבר על המקום בתיק, החלק הימני לסנדוויצ'ים עם בשר, והחלק השמאלי לחלב, וביניהם כמה ספרים כדי לעשות מחיצה.

בשיעורי הנגרות בנה יוסי ארון. לאחר שגמר אותו העמידו במבחן בחדרי, אך כל מי שידע איך לפתחו נהנה תמיד מאותן טבלאות שוקולד ממולא שנחו להן בקומה העליונה העשויה מפלסטיק.

לצאת עם יוסי העירה, כשאני מתכוון העירה זאת אומרת "קולורדו", זו היתה חוויה בפני עצמה. תמיד ידעת שיהיה איזה מעשה קונדס של יוסי, כמו לעמוד על הברכיים לפני דוכן הגלידה, כאשר שלושה ימים לפני כן לא התגלח, ולשאול כמה עולה גלידה לילד.

או אותם קטעי מערכונים של הגשש שהיו אבני ציון דרך בחיי יוסי וליווהו בכל חייו.

כמוכן שאי-אפשר היה להתעלם מנערות הזוהר שלו, ומקרה היה שבאנו לאחד מקיבוצי הסביבה ולא ניתן לנו להכנס מחשש שנחדיר תרבות רעה בכני המשק הטהורים, ורצה הגורל שאביה של אחת הבנות היה השומר אותו הלילה, וכשהוא אמר ליוסי שהוא אינו יכול להכנס, יוסי השיב לו: "חכה, חכה, תראה מה אני אעשה לכתך". עוד רבות החוויות והזכרונות שאוכל לעלות על הדף. אך גם דברים רציניים ורגעים ושחות רציניות היו עם יוסי, אך הן שמורות במערכת. לנו נשארו הזכרונות הנעימים והיפים ממך יוסי, וכמו שאומרים בצבא: "הטובים הולכים ראשונים".

קבסה: היתה זו היכרות בת חודש ויותר, תקופה הניראית נעלמת וכאילו הוצאה מהלוח הכרונולוגי. אישיתך היתה אחד מעמודי התווך של המחלקה, יסוד או בסיס שעליו נשענו רבים.

קשה להתרגל לעובדה שאימרי פיך וחידות לשונך שהיו נושא לשיחה או לויכוח בכל הפלוגה יעלמו כלא היו.

העליזות המעורבת בסערת רוחות מפנה את מקומה לשקט ושלווה המשרים אווירה של חלל ריק, של חיסרון וריקנות שכאילו נלקחו מספירה אחרת.

ככל שעובר הזמן מעכלים את העובדה המכאיבה וככל שהמרחק גדל נאלצים אנו ללמוד לחיות אחרת. נזכור אותך לעד, נזכור ולא נשכח.

ע ז י

יוסי שלי

אני רוצה לכתוב על יוסי שלי. לכל אחד היה היוסי שלו אבל לכולם היה יוסי עם חיוך על הפנים, עליז תמיד וטוב לכולם.

את יוסי הכרתי בתחילת הצבא. סתם, כמו שכולם הכירו אותו, כן כולם הכירו אותו.

התראינו פשוט בגלל שהיה חבר של אילן ואת קורס המ"כים עברנו יחד.

תמיד נראה בעיני ילדון קטן, רודף שמלות, ליצן. רק כאשר הגיע למשק למדתי להכירו. אל אותם פנים שוחקות עם חיוך תמידי נוסף קו דק של רצינות. יושב היה שעות רבות בחדרו, מקשיב לתקליט, קורא ספר.

קיבל חופשה מהצבא ועבד בפרדס, רצה להכיר אנשים ואפילו נעשה קצת ביישן.

יוסי פשוט החליט להתייחס לכל העסק יותר ברצינות, והצליח, הצליח למעלה מכל ספק, אך ההצלחה לא ארכה...

היה שלום יוסי כאשר אתה

ממני

סלע

חלפו ימים, שכועות וחודשים וגם היום היד ממאנת לכתוב.
המילים שיוצאות מתוכי אינן מסוגלות להביע אפילו מיזער מרחשי הלב.
את שכתוכי לא ניתן כלל להביע. הכל טמון עמוק. אני מביטה בתמונתך,
אתה האח הדומה לי.
העיניים, השפתיים, הלחי, המצח, כולך כמוני.
היה בינינו קשר אחים אוהבים, קשר שבשתיקה. גדלנו שנינו בקיבוצים,
אמנם בפרדים, אך במסגרת דומה, יחד נסענו לחופשות. אותך לקחתי
תמיד יחד איתי, כי אותך אהבתי מכל.
אותו קשר מסתורי, אותה אהבת אחים נשגבה נטעה בי הרגשה מוזרה
באותם ימי קרבות בלבנון...
היתה בי מועקה, דאגה, פחד. עבדתי באותם ימים ולילות בחדר מיון
בביה"ח בצפת לשם החלו להגיע פצועים. בחרדה הצצתי בכל אלונקה
כאילו משהו נורא עלול להיגלות לעיני, "רק לא אותך ביניהם",
לחשתי.
לא מצאתי מנוח אותו יום איום ונורא, כאילו יצאה בת-קול והזהירה
אותי מפני הבאות.
כזה היה הקשר בינינו שאפילו את פציעתך חשתי בחוש מסתורי.
לקחת איתך חלק ממני.

רחל קבסה

לכתוב על יוסי, פרושו - לכתוב על העבר, על הבחור הנחמד שהיה ואיננו
זה קשה, כי עם יוסי תמיד דברתי על העתיד, התוכניות שלאחר השחרור,
החברים, החברות, החיים בקיבוץ ועל כל הנושאים שבעולם.
לפעמים נדמה לי שיצא למסע ארוך ושישוב בקרוב, כשחיוך מתוק ונצחי
על פניו ויאמר לי מילים יפות בפנים בישניות.
את יוסי הכרתי בכי"ס התיכון (בתקופה שבה למד מחוץ לקיבוץ). תמיד
יהיה זכור לי כלבבי, חברותי, שמח וענו. כאילו שעדיין רואה אני
אותו בשתי עיני ושומעת אותו בשתי אוזני.
עיקר שיחותינו נסובו סביב לקיבוץ: תמיד ניסה לשכנעני לנסות את
חיי שם. "צריך לנסות הכל בחיים" נהג לאמר. ויוסי שדגל בזה לא
ניתנה לו האפשרות לנסות הכל בחיים ולהגשים את כל התוכניות שבהן
רצה.

מרי שלום!

ישנם דברים שעל הנייר אני יכול להעלות אותם באופן הרבה יותר שקול ואמיתי. בעצם הכוונה שלי היתה לספר לך בתמציתיות על הכחור הנפלא הזה שאני לפחות הרגשתי אליו משהו הרבה יותר קרוב אפילו מקרבת דם.

שלא כמו בכל ההתחלות הרגילות, אני דווקא לא אתחיל משלב ההיכרות ההתחלתית, כי הוא נראה לי פחות חשוב. הקשר שלי עם יוסי התחיל בעצם לאחר שעזבנו את הסיירת, אז גיליתי לראשונה את התכונה היפה ביותר לדעתי שיכולה להיות לבן-אדם, ואצל יוסי התבטאה יותר מכל אדם שפגשתי בחיי, והוא חוש-הצדק. ליוסיניו היה חוש צדק מפותח בצורה כלתי רגילה ובהרבה מקומות ומקרים הוא פשוט גרם לי לפתוח את העיניים. כבר בתחילת הכרותנו הוא טען בלהט שהוא שונה ממני בכל דבר אפשרי. העניין התחיל מקיוסק שעמד על הכביש. אני בקשת מין אשכוליות ואילו יוסי'לה בקש מין תפוזים. עד היום אני זוכר את המקרה הזה בגלל שזה היווה את גולת הכותרת בכל הקשרים שלנו.

להודות על האמת היו בינינו חילוקי דעות רציניים מאוד על הרבה נושאים, אבל הדבר שגרם יותר מכל להתקרבות שלנו היא ההבנה ששרה בינינו.

אני כבר לא מדבר על מילים, מספיק היה ניד עפעף כדי שאני אבין בדיוק מה הוא רוצה ומה הוא חושב ואתו דבר להיפך. "איש פסיכולוג טבעי" הוא נהג תמיד להצהיר בפני. "תן לי כל מצב בחיך בכל זמן שהוא, ואני אגיד לך כיצד תתנהג, או כיצד התנהגת". אין מה לדבר הוא תמיד צדק. ההבנה בינינו גרמה לפעמים (עד כמה שהדבר נוגד את ההגיון) לריבים גדולים בינינו.

יוסי היה חובב נלהב של בנות המין היפה. כל מקום שבו היינו, ישר היה רץ לחפש אם יש משהו "לתפוס". בעניין זה אני לא חושב שהיו לו מתחרים. פעם אפילו החליף את פנקס הכתובות שלו לפנקס יותר גדול, "כי לא מספיק לי המקום לכל כך הרבה" היה אומר, "אני חושב" אמרתי לו באותה הזדמנות "שבועד שנה תזדקק כבר לחוברת"...

כשהיה נוחל כשלון היה מודה לפני שנחל תבוסה מוחצת, מרים את יד שמאל ואומר בשקט בשפת הסלנג: "אכלתי אותה".

לפעמים נהג להתייעץ אתי באיזו דרך לבחור אולם תמיד (כצפוי) הוא לא הסכים עם מה שהצעתי בטענה הידועה: "אני אוהב תפוזים ואתה אוהב אשכוליות". את החלטתו לעבור לקיבוץ יפתח קבלתי כהחלטה מבוגרת מאוד. אני לא רוצה לעמוד כעת על הסיבות להחלטה זאת אבל אני בהחלט חושב שהיה משהו מאוד בוגר בהחלטה זאת. בכל הזדמנות הוא ניסה להסביר לי עד כמה הוא אוהב את משפחתו ובעיקר את אמא. הרבה פעמים חשב לעבור ברצינות לאשקלון ולחיות קצת לצד אמו, שאותה אהב, והיא "האשה הכי חכמה בעולם זאת אמא שלי" נהג להצהיר באוזני השכם והערב. למרות כל הקשיים שהיו לו השתלב יוסי בצורה מושלמת בקיבוץ יפתח. פתיחותו הרבה וחוש ההומור המפותח שלו גרמו להשתלבות מהירה מאוד במשק. זכור לי מקרה אחד שחבר משק שאל אותו מתי הוא משתחרר: "סוף כסלו תחילת נובמבר" היתה התשובה האופיינית כל-כך ליוסי. תמיד חיפש כיצד להצחיק ולבדר את הסובבים אותו.

ביום ראשון 19/3/78 יצאנו לבדיקה אחר מחבלים באחד הכפרים בדרום לבנון. בהתקלות עם חוליה נפצע יוסי מכדור בחזה. הוא מת כעבור 4 שעות על שולחן הניתוחים בבי"ח רמב"ם.

את הידיעה המרה קבלתי דרך הרדיו. מאחר והייתי בטוח שהוא רק נפצע,
סירבתי להאמין שאכן אמת הדבר. אולם לא היה מנוס מהאמת.

מרי היקרה, אין תנחומים כפי לאבדה זאת, יוסי היה החבר היקר ביותר
שהיה לי בחייל.

יהי זכרו ברוך.

להתראות

א ל ל ן

פרידה "חלקית"

בלתי אפשרי להפרד ממך יוסיניו. ובכל המובנים כתבתי "פרידה חלקית".

כל עצם בשטח, כל שיר בתקליט, כל זכרון עבר על מקרה מבדח, מעלים מיד את דמותך, לבגד עיני. אתה חסר יוסי, בכל מקום ובכל זמן.

זכרונות עבר הולכים ומטשטשים וכל אותם שגעונות של נהיגה מטורפת בשעות הקטנות של הלילה, או אותה רדיפה אין סופית אחר שמלות, כל אלה מתרחקים במהירות שגעונית, ורק אלבום התמונות יכול לנחם אותי שלפחות גם אתה טעמת מכל החוויות המטורפות של גיל ה-20.

כל אותם זכרונות מאותו יום מר, ב"כפר-קנא" עומדים עדיין לנגד עיני בצורה די מוחשית. מחבלים, אש, ריח שרוף ועיניים צורבות מאבק שריפה...

ואחר-כך פתאום נוחת מסוק ושמואליק הטייס מחייך אלי באושר. (הוא עדיין לא יודע, אבל עוד כמה דקות...) אנחנו מעלים אותך, וזהו זה בעצם.

"להתראות בבית-החולים" אתה אומר בחיוך כואב "אל תדאג אני בסדר". והמסוק המריא.

ולמחרת ב-6.00 בבוקר, זה נחת עלי כמו פצצת אטום. האם זה באמת הסוף?

לא אראה אותך יותר!

שאלות פשוטות בעברית פשוטה, אבל המשמעות...

מה אומר עליך יוסיניו הקטן.

היית גדול.

א י ל ן

אילן, שלום!

אולי זאת הדרך לכתוב על יוסי. דרכך, האמת היא שעוד כשהיה דמות מוחשית וקיימת בינינו, היינו מוסרים לו דברים דרכך: היית מעין מתווך בינינו, מספר לנו עליו, מספר לו עלינו. מתאר לו מאורעות מן העבר, שירגיש שייך, כאילו תמיד חי איתנו. מספר לנו על חיו בעבר, משפחה, חברים, לימודים, חוויות. ותמיד היינו צמאים לשמוע עוד. אנחנו שהיינו קבוצה סגורה ובקורתית קבלנו אותך כאילו מאז ומתמיד היה איתנו, אחד משלנו. אני מניחה שחלק מזה בזכותך, אבל אין לי ספק שהקסם והחן שבו פשוט שבו אותנו.

הערכת מאוד את הצעד הזה שעשה. לעזוב בית שבו חי שנים ארוכות ולעבור לבית חדש, לא מוכר, וכל זה בתנאים לא נוחים כמו צבא. כשהוא צריך לחלק את השבתות בין המשפחה, החברים ויפתח.

ועם כל זאת הצליח לבנות לו פה בית, להכיר אנשים ואפילו לעבוד מדי פעם.

אילן, כל המילים האלו כבר נאמרו ונכתבו הרבה פעמים, והם יאמרו ויכתבו עוד הרבה פעמים, אבל עכשיו נשאר רק העצב.

ע י נ ת

"קבסיניו"

"קבסה" ו"יוסיניו" נתנו את הצרוף "קבסיניו", וכשמעת על איזה שהוא "סיבון" או לחץ מיותר אצל המפקדים ידעת כמעט בודאות שקבסיניו באיזור.

"אבל למה המפקד?" ואיך אפשר שלא להתגלגל מצחוק שקטן כזה עומד מול המפקד גדול המימדים שכולו רותח וזועם ואחרי שהוא שולח אותו להקיף את העץ שנמצא 200 מ' מכאן וכבר מסתכל בשעון כדי לקחת זמן ואז הקטן והמצחיק הזה עושה פנים רציניות ורוב החברה שבצד יודעים שהרצינות ממנו והלאה ושוץל בשיא התמימות: "אבל למה המפקד?"

וכשנאמר להכין שקים עם חול בשביל התרגיל של הלילה (אתם יודעים, יעני "מטען חבלה") היה זה קבסה אשר עבר מאחד לשני ודאג שהשקים לא יהיו כבדים מדי חס-וחלילה, ומי שהיו לו יותר משני ק"ג חול נאלץ היה לרוקן וקבסה טוען בשיא התמימות "אם השקים יהיו קלים יותר נוכל להיות חיילים טובים יותר, להשקיע יותר ואז התרגיל יצליח - סך הכל מחשבה חיובית ביותר, לא?!"

אמרו לנו: "מהיום, כל אי עמידה בזמנים חתן וכלה!" לך תדע מה זה חתן וכלה, החברה מפחדים לשאול ורמי נותן מכה לקבסה: "יוסי, פתחנו משרד לשידוכים"... - "קבסה, קח את רמי על הידיים כמו חתן את הכלה שלו הישר לחופה". קבסה חייל טוב, לא מתוכח, מייד רמי קופץ עליו והקטן כמעט כורע תחת המעמס ובגלל הכובד הוא מתחיל לזוז ימינה וימינה וימינה. המפקד: "קבסה, אתה לא יכול לעמוד על המקום? אל תזוז!" קבסה משתעל, זז עוד קצת, עושה פנים של מאמץ וזהו, לא זז יותר, עם הפנים הוא עושה פרצופים של "קשה!!". זהו, נגמר המסדר, כולנו משוחררים ורק קבסה עומד עם רמי בין ידי. "מאיפה הוא לוקח כל כך הרבה כוח?" אנחנו שואלים, אבל רק עוברים לצד השני וכולם יודעים את התשובה - הוא זז ימינה - לא בגלל שהגוף נמשך, פשוט יש צינור שיוצא מהקיר ורמי ידינו יושב על הצינור וקבסה עושה פנים של מתאמץ והמפקד בטוח שהוא הצליח להעניש אותו חזק חזק. וזהו - כולם מבסוטים.

זהו, פשוט איבדנו מישהו שהיה יכול לעזור לנו להיות יותר שמחים ולצחוק יותר בחיים. נמשיך לצחוק, אולי פחות, אבל לא נפסיק ולא נשכח!

אריק היילינג

יום קייצי רגיל שבו החלטתי לכתוב לך, עד עתה לא הרגשתי שום צורך בכך משום שנפגשנו המון פעמים, ולא עבר חודש שלא נפגשנו פעם-פעמים או יותר.

אך עתה השתנו פני הדברים ואט-אט חודרת בי העובדה - שכלל שבוור הזמן היא נעשית קשה ומכאיבה יותר - שלא אפגוש בך עוד.

בשל כך רציתי להזכר יחד אתך בכמה זכרונות מהעבר שהיו משותפים לשנינו - זכרונות שתמיד שהם היו אתך הם היו עליזים ומקוריים.

לפני הגיוס לצבא, לא היו לך שום התלבטויות בקשר לעתידך הצבאי, אתה החלטת: "אני אהיה קצין בסירת-צנחנים".

לא עבר זמן רב ויום הגיוס הגיע ואתה כמוכן בסירתך. אתה כבר שבועיים בבסיס הטירונים כשאני הגעתי... ומה יכול להיות משמח יותר מאשר לפגוש אותך בבסיס שכוח-אל כיום חורף קר וסגרירי - עליז וטוב-לכב כאילו היית בקייטנה.

עברו שבועיים-שלושה מהטירונות ומתברר שהחיים שם לא היו קלים כלל וכלל, הגיע יום שישי ותורה של הפלוגה שלי הגיע להשאר בבסיס. בשעות הצהריים של אותו יום הלכתי לחפש במגורי הסירת אולי עוד אפגוש בך לפני שתסע הביתה כדי שתמסור ד"ש בבית.

נכנסתי לאחד החדרים שהיה הפוך ומבולגן: מיטות עליהן וביניהן עשרות קיטבגים ותיקים למיניהם. מה רבה היתה הפתעתי לגלות ראש ורגליים מבצבצות מבין הקיטבגים... ולא קשה לנחש... זה היתה אתה יוסיניו, ישן שנת ישרים.

בניעור קל הערתי אותך ושאלתי אותך לפרש מעשיך פה ואתה בשיא האדישות ענית לי: "רתקו אותי שבת".

ניסיתי להשתתף בצערך ותהיתי לדעת למה, אתה ענית: "נרדמתי בשמירה, לא עברתי מבחן...". ניסיתי לנחם אותך, אבל ענית לי: "עזוב שטויות"... והמשכת לישון על ערימת הקיטבגים הגבוהה...

הגענו לשדה, היינו מאהל ליד מאהל, כולם יודעים שזו התקופה הקשה ביותר בטירונות, אך הפגישות הקצרות שנפגשנו מדי פעם במשך השבועות שם, הקלו עלי ועודדו את רוחי.

פעם הגעתם למאהל שלנו לעשות מד"ס ובין שכלבת-שמיכה ותליה על המתח, "קפצת" אלי לאוהל "והרבצנו" עוגת-בננות שנאוה שלחה לי.

כל אלו היו קוריוזים קטנים לעומת אחד שאותו לעולם לא אשכח - בתקופה שהיינו כירוחם, נסענו - אילן, אתה ואני מהבית לכיוון ת"א, ומחיפה תפסנו רכבת.

כידוע לכל, נסיעה ברכבת דבר משעמם הוא ומאוד מונוטוני - במצב שכזה התחלת לחפש עניין בנסיעה - ומכיוון שראית אדם מבוגר המסתובב עם מגש סנדוויצ'ים ומוכר אותם לאנשים רעבים - החלטת שפה צריך להיות משהו. לקחת את האקדח מאילן והוצאת את המחסנית ממנו (מה שבטוח), קשרת לך מטפחת סביב הפה והאף ובצורה מקצועית למדי איימת על מוכר הסנדוויצ'ים שאם הוא לא נותן לך כמה סנדוויצ'ים אתה פשוט יורה בו... מטכן אותו מוכר, שלא הכיר אותך והתחיל להחליף צבעים. מכיוון שאילן ייטי לא יכולנו להתאפק מלצחוק, התחלת גם אתה לצחוק ואז הבין המוכר

שהיתה כאן "עבודה בעיניים", ובמקום לצחוק אתנו הוא החל מתרגז עליך. אך מה שחשוב הוא שהנסיעה ברכבת הפכה לחוויה לא רגילה.

אם אמשיך להרהר, אמצא עוד הרבה קוריוזים שהיו לי בחברתך, אך כאן המקום לסיים.

יוסי, לא קיים יבר בעולם שיוכל להשכיח אותך ולמחות את דמותך הנהדרת והמייוחדת ממני.

ש ל ך
חברך צביקה

קראנו לך "יוסיניו", כי היית תמיד יוסי-נו... שובב כזה, שכולם אוהבים, עם חיוך של טוב לב אין סופי ועיניים של הרבה חוכמת חיים ובגרות.

באת אלינו בכיתה ב', קצת מפוחד והמום מהחופש והמרחבים של הקיבוץ. הראית לנו תמונות של ילדים ממושמעים היושבים בכיתה, כפי שלומדים בעיר. צחקנו. אתה לא נתת לנו לצחוק עליך הרבה זמן. עד. מהרה נעשית שותף לנו בכל ואחד מאיתנו. לעולם לא נתת לנו להשאיר אותך מאחור או בצד. ליציאה שלך ללימודים בקרית-אתא לא הסכמת ולא השלמת עד לשוכך בכיתה י"ב לבית הספר שלנו... להיות איתנו... להיות קיבוצניק. אהבנו אותך מאד מאד, עת על הדשא בהפסקות הצלחת להרים את המוראל, להצחיק אותנו עד דמעות. כן, הצלחת להצחיק גם את המורים בכל תעלול שלך, לכל יכעסו יתר על המידה.

היית מהקבוצה הראשונה שהתגייסה בכיתה, דאגנו לך, רצית להתגייס לסיירת צנחנים. באחת מאותן שיחות ציניות על בנים, חיילים, צבא ומוות, טפחת על חך בגאווה ואמרת: "רואים את זה? כאן אף פעם לא ייכנס כדור!" אהבת את החיים, על כך צר שבעתיים. הייתה לך אהבה לעולם הטובב אותך, הגם שהיית מודע לעוולותיו.

רצינו להמשיך ולאהוב... רצינו לראות יחד עוד ועוד את השמש הזורחת, להתפעל מהדשא המוריק, למשוך קווים בשדה כותנה ולהמשיך וללכת הלאה... הלאה...

נועה

יוסיניו נהרג. מילים קשות, מכאיבות, מעבירות חלחלה. לא סתם נדבק בו הכינוי השובב יוסיניו. הקלילות, החן, ושמחת החיים שקרנו ממנו על כל צעד, כאילו ביקשו כינוי כזה.

ומעל לכל, החיוך. חיוך שלא עזב את הפנים אף פעם, שהיה הסבר לכל מצב, בעת משבר, בשעת מאמץ קשה, או לאחר מעשה קונדסות אופייני.

מי שהכיר את יוסי מקרוב ידע שמאחורי החיוך השובבי שוכנת נפש רגישה, צמאה לאימון ולמעש. ומי שנתן אשראי רווה נחת.

יוסי ניסה להתחיל לבנות את ביתו במקום חדש, בפתח, מקום שם קיווה, יבחינו יותר טוב בנפש הבוגרת שמאחורי החיוך הטהור. ובעודו בתחילת הדרך נקטל.

מאיר'קה

יוסי קבסה שם שודאי לא אשכח כל חיי. קשה להאמין שאני צריך היום לשבת ולכתוב דברים לזכרו, אבל מתחילים לאט להבין את משמעות הדבר הנורא הזה.

את קבסה הכרתי בקורס מ"כים בצורה קרובה אבל ב"מסייעת" נקשרו בינינו יחסי חברות חזקים, וכשהגיע אילן אחרי למסייעת הפכנו למין שלישיה מלוכדת והיינו מעבירים המון חוויות יחד. אני תמיד הייתי השופט של קבסה ואילן. קבסה היה מנסה כל הזמן לחנך את אילן והיה תמיד שואל אותי אם הוא צודק בדבריו או במעשיו. המשפט האופייני על אילן שהיה שגור בפיו של יוסי היה "האחד הזה לא יודע כלום חוץ מלעשן ולישון", ומי בפלוגה לא זוכר את הויכוחים בין יוסי לאילן. גם אני הייתי מטרה לירידותיו של קבסה. כשהיינו פוגשים בחורה נחמדה מייד היה יוסי מספר לה שאני עומד להתחתן וכך היה זורק אותי מהזירה בעדינות.

רק לעיתים רחוקות יכולת להיות ליד הכחור הזה במצב רוח ירוד. קבסה ידע להשרות סביבו אווירה של צחוק.

מהדהדות באזני מילותיו של יוסי כשנפצע. שאלתיו איך הוא מרגיש והוא אמר "אל תדאג, יהיה בסדר". ואז נזכרתי במילותיו יום לפני כן כאשר שכבנו אני והוא בבית לבנוני באותה מיטה ויוסי אמר: "כוא נחשוב מה אנחנו רוצים שיעשו אחרי שנהרג". צחקתי ואמרתי שאני לא חשבתי על זה ואם זה מטריד אותי שילגיד לי מה הוא רוצה ואני אמסור זאת, ואז הוא אמר: "תמסור לאמא שאני אוהב אותה ושלא תבכה ושגם המשפחה לא תבכה יותר מדי ולכם החברים, אני רוצה שתעשו מסיבה לזכרי". אמרתי לו שלא עושים מסיבה לזכר אדם שנהרג, והוא צחק ואמר: "בשבילי תעשו". היום כשאני חושב על זה אז בקשה זו אופיינית לקבסה.

היום כשאילן מגיע אלי הביתה להתארח ואנחנו מסתובבים יחד, מרגיש אני הרגשת ריקנות ובחסרונו של קבסה, וברגעים אלה כשאני נמצא עם אילן לבד ומדברים בינינו עוברת במוחי המחשבה: בעצם, הוא השאיר אותנו לבד.

זאביק וינברגר

"חתיכה בלונדינית משגעת" - כינוי לכל בחורה מתחת לגיל 25 ומעל גיל 13 שאפשרי להסתכל עליה. כלי שום הבדל דת, גזע, השכלה וצורה.

"סוף כסלו תחילת נובמבר" - זמן לא מוגדר שבא לרוב כתשובה לשאלה של מאן-דהוא לגבי "מת" מסויים. תשובה שלרוב מותירה את השואל בהלם זמני עד שיכיר עם מי יש לו עסק.

יוסיניו לא ידע אנגלית, דבר שהיה לפעמים בעוכריו. על השאלה הסטנדרטית, "יו ספיק אינגליש"? היה משיב תמיד בזו הלשון: "אי ספיק, באט לא מספיק".

תמיד כשהיינו עולים לאוטובוס, היה יוסי ניגש לנהג ושואל בתמימות: "תגיד, לנהגים של אגד יש רשיון? - טחורים יש להם, לא רשיון!".

"מה יש לו שאין לי?" משפט שאלה שלרוב נאמר בקול זעקת שבר נוראית, שכוונה לבחורות שיוסי חשק בהן ואילו הנ"ל היו מוצאות להן אבירים אחרים.

איש קטן עם חיוך גדול, עם תקוות ושאיפות יליד מרוקו, בן למשפחה ברוכת ילדים שעלתה לארץ ללא אב. בגיל צעיר הגיע לרמת-יוחנן כילד חוץ ושם גדל עם בני גילו.

שירת בצנחנים וביחידה זו הכיר את אילן ארד. השניים הפכו לחברים בלב ובנפש, עד כדי החלטתו של יוסי לעזוב את רמת-יוחנן ולעבור ליפתח. בחופשותיו עבד כפרדס.

יוסי היה עתיד להשתחרר בנובמבר 1978 ולחזור ליפתח כמועמד, אבל חדרו נשאר מיותר. נפל ב-19.3.78, בדרום לבנון.

גילי

"איך נפלו גיבורים ויאבדו כלי מלחמה" (שמואל ב')

אותו יום גורלי לא האמנו שהפציעה תקפד את פתיל חילו של יוסי.
אפילו למחרת היום כשההודעה נפלה עלינו כרעם ביום בהיר, עדיין
לא עכלנו זאת, הרי אך לפני שבועות מספר בהיותנו בתפקיד בטחוני
בשכם, שוחחנו עם קורא עתידות שהבטיח ליוסי שנים ארוכות וטובות.
יוסי היה ציר מרכזי בפלוגה. כולם הכירו אותו, וחכבו אותו.
היו בו עליונות ואהבת חיים עד בלי די ותמיד ידע להעלות את המוראל
ולהשרות אווירה של עליונות ובדיחות הדעת בכל מקום שהיה בו.
ע. הלל כותב בשירו "פקודת חיים":

"ואפילו יפלו חלל -

המה לא ימותו!

זאת אשר חיהם יוותרו אף בלעדי
היותם הם

כי חיהם ישחקו בנותרים אחריהם!"

תמיד נזכור את יוסי וחילו לא ימותו אלא ילוונו כל חיינו.
"כי במותם צונו לנו את החיים".

עד הנה משכת, הנער,
עד באו הזינוק והסער
האבק, הזעה, הכאב
חריקת שסתומים שכלב
החלום, הערגה, ההרהור
ספירת הימים לשחרור.
עד כאן הביאוך ימין
עד כאן השבילים מגיעים
כל ראשי החיצים במפה
לכאן נמשכים ובאים
תם מסע הזחל"ם והג'יפ
ויתמו מסלול ותנאים
מעט עוד הדרך מכאן
עלי אלונקה צבאית
הגעת לקץ לב.צ.
ששמו: הנתיב לאלוהים...
וכבר הזרים על ראשך
וראשך בעפר הטרי
ושן בשפתיים נושכה
ושתיקה תתנשא כהרים
ותפילת אשכבה מתמשכה
ושלושה מטחים של ירי...
הללו הערים תמיד
עם האורלוגין והים.

לא תמכתי בחברים נופלים
ולא שמעתי בכי אמהות
לא הרחתי ריח חללים
ולא ראיתי עוד זרועות קטועות
אך חייתי עשרים שנה
על פני האדמה הזאת
זה היה טוב, ורוצה להמשיך
פשוט להמשיך לחיות.

אני שוכב במיטה והגלם חלומות אסורים
כמה נפלא
אני הולך בין המון אנשים ברחובות מוארים
כמה נפלא
אני הולך ברחובות חשוכים ומזמר לי שירים
כמה נפלא
וחושב - אני רק בן 20, אני רק בן 20.

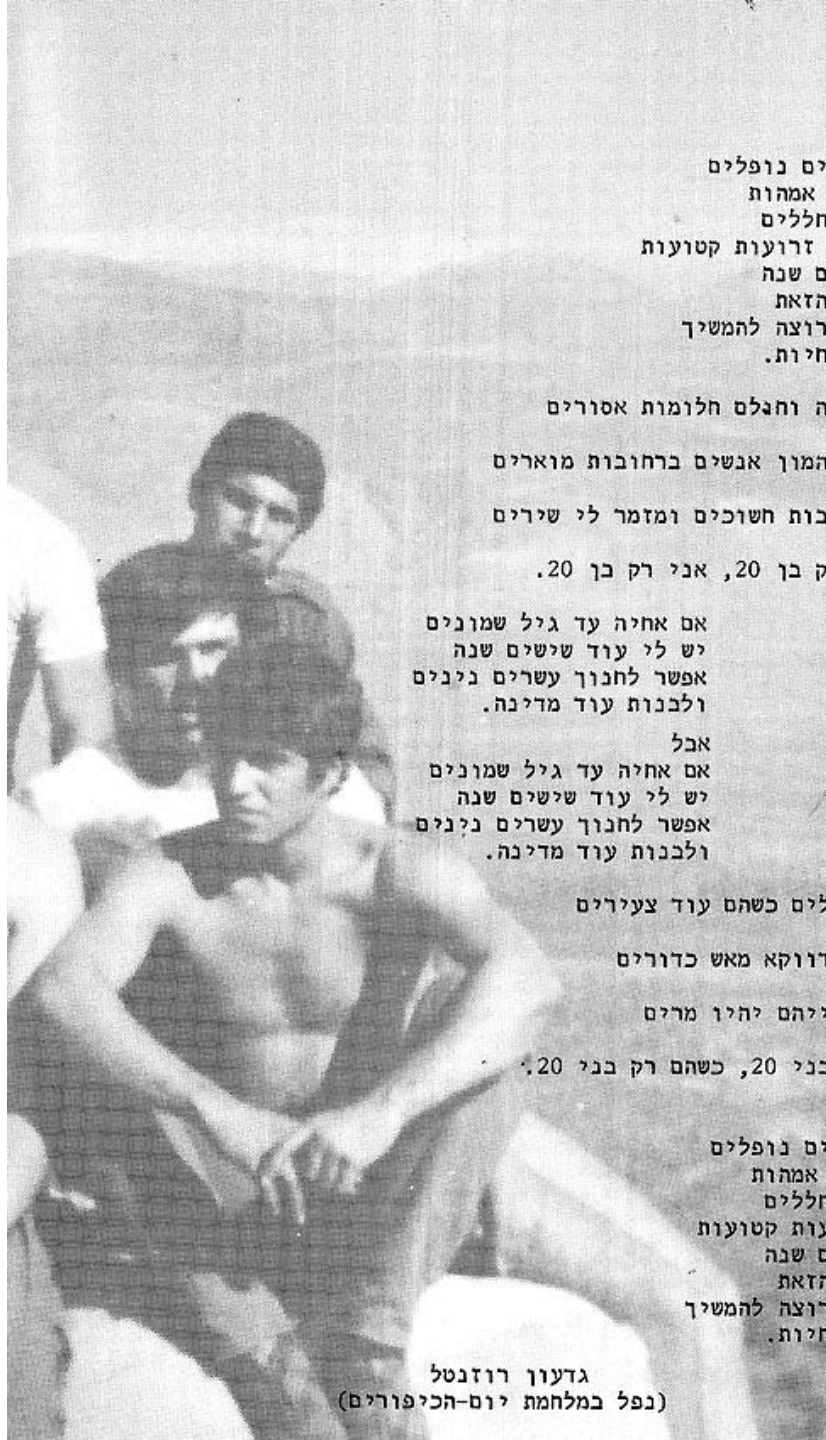
אם אחיה עד גיל שמונים
יש לי עוד שישים שנה
אפשר לחנוך עשרים בנים
ולכנות עוד מדינה.

אבל
אם אחיה עד גיל שמונים
יש לי עוד שישים שנה
אפשר לחנוך עשרים בנים
ולכנות עוד מדינה.

יש אנשים הנופלים כשהם עוד צעירים
כמה טפשי
לא במיטה אלא דווקא מאש כדורים
כמה טפשי
למען הורים שחיהם יהיו מרים
כמה טפשי
מתים כשהם רק בני 20, כשהם רק בני 20.

אבל אני
לא תמכתי בחברים נופלים
ולא שמעתי בכי אמהות
לא הרחתי ריח חללים
ולא ראיתי זרועות קטועות
אך חייתי עשרים שנה
על פני האדמה הזאת
זה היה טוב, ורוצה להמשיך
פשוט להמשיך לחיות.

גדעון רוזנטל
(נפל במלחמת יום-הכיפורים)

קשה לזכור מתי ראינו את יוסי לראשונה. לא "עשינו הכרה" באופן רשמי. יוסי היה בא מדי פעם עם אילן לחופשה, היו מבליים עם בני גילם, ובתוך כך מצאו לפעמים גם זמן קצר להכנס לביתנו.

כאשר היה בחברתנו, המבוגרים, היה מתנהג בשקט ובעדינות. אם שאלנו אותו משהו, היתה הרגשה שהוא נבוך, היה נתפס לחיוך החינני האופייני לו, וענה בקצרה.

ובכל זאת, נגיעה ללבי העובדה שפעמים אחדות נכנס אלינו לביקור קצר בעצמו.

יוסי, כפי שתכרתיו, היה שקט וביישן, אך מחבריו שמעתי שבחברתם היה שונה. היה מרבה להתלוצץ ולעשות מעשי שובבות. ועל מעשי הקונדס והשובבות לא ויתר גם בזמן השרות, על אף שידע כי זוהי מסגרת שאינה מתאימה להתחמקות, והוא עלול להענש.

בערב האחרון שיוסי היה ביפתח, הוא בא לחדרנו יחד עם אילן. שוחחנו רבות. הם היו אתנו זמן ארוך יותר ממה שנהגו בדרך כלל. כעין ביקור פרידה של יוסי.

רבקה ארד

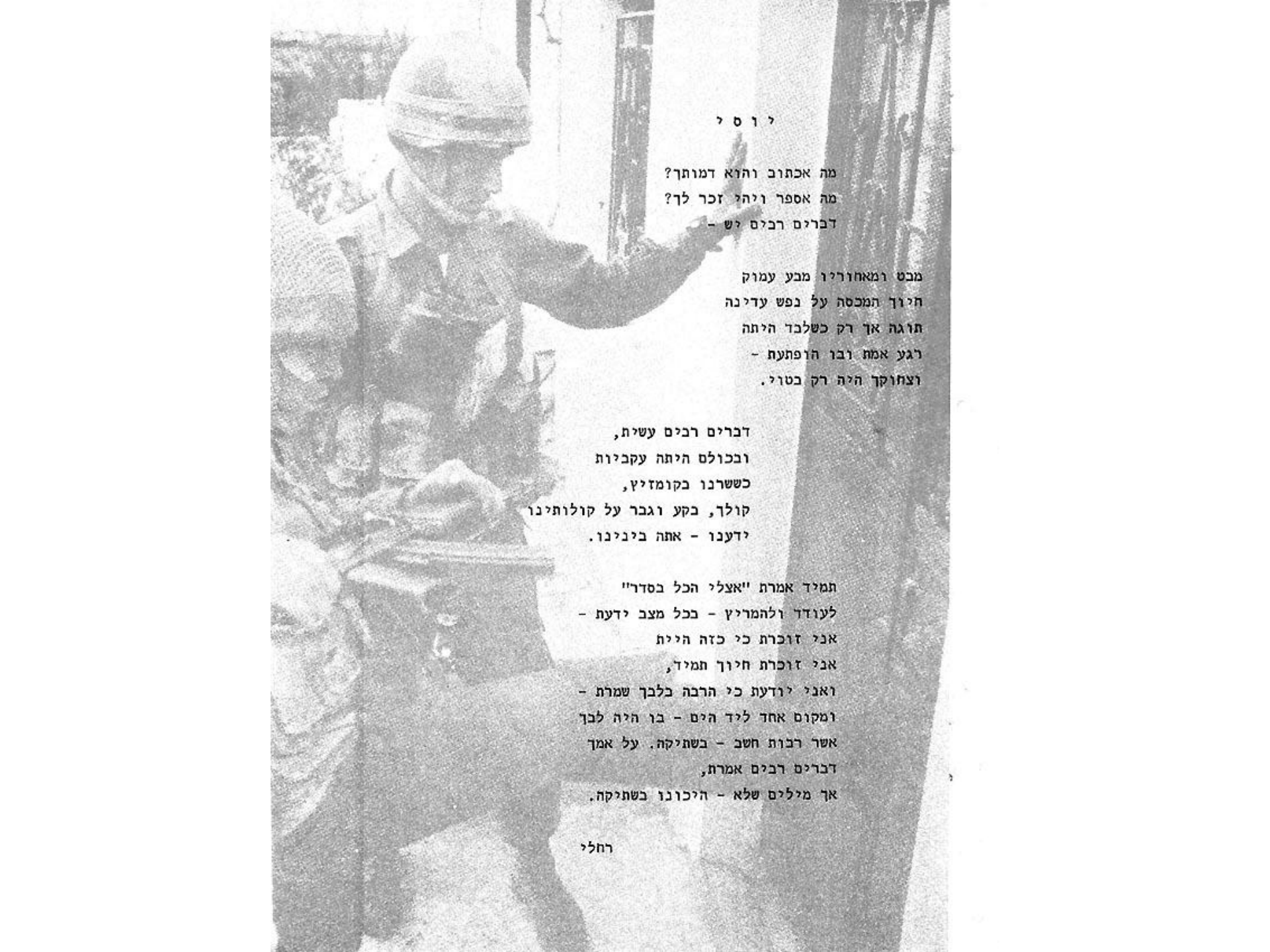
יוסי

קבלנו את הידיעה ברדיו בשעת חניון לילה לאחר יממה של התקדמות מהירה בלבנון. הסתכלנו אחד על השני כאילו לא שמענו נכון, כלא מאמינים. איך יתכן? הרי רק לפני כמה שעות עוד צחק והשתולל עם כולם בנגמ"ש, והוא הרי בסך הכל נפצע ופונה לביה"ח בארץ, ועכשיו פתאום אומרים שהוא איננו.

קשה לעכל את המחשבה שהוא נלקח מאיתנו לצמיתות. איך יתכן? הרי צחוקו, כל מעשיו הקונדסיים, סיפורי אהבותיו, פרצופיו המשובבים עולים מול העיניים ומזכירים אותו ללא הרף. רק ימים מספר לפני האסון קבל על עצמו את התפקיד האחראי להיות סרס"פ בפלוגה, וזאת לאחר מלחמה די ארוכה להגיע ולהיות משהו שאפשר להטיל עליו. אחריות ותפקידים רציניים, והוא בימיו האחרונים הספיק לעבוד ולהשקיע את כל מרצו וכוחו לתפקיד, והכל דפק כמו שצריך וכולם טפחו לו על השכם.

ולנו טופחת המציאות האכזרית על פנינו - יוסי היה בחור זהב ונזכור אותו לעד - יוסי איננו.

דורון ברקאי

ל ו ס ל

מה אכתוב והוא דמותך?
מה אספר ויהי זכר לך?
דברים רבים יש -

מבט ומאחוריו מבע עמוק
חיוך המכסה על נפש עדינה
תוגה אך רק כשלבד היתה
רגע אמת ובו הופתעת -
וצחוקך היה רק בטויל.

דברים רבים עשית,
ובכולם היתה עקביות
כששרנו בקומזיץ,
קולך, בקע וגבר על קולותינו
ידענו - אתה בינינו.

תמיד אמרת "אצלי הכל בסדר"
לעודד ולהמריץ - בכל מצב ידעת -
אני זוכרת כי כזה היית
אני זוכרת חיוך תמיד,
ואני יודעת כי הרבה בלבך שמרת -
ומקום אחד ליד היס - בו היה לבך
אשר רבות חשב - בשתיקה. על אמך
דברים רבים אמרת,
אך מילים שלא - היכוננו בשתיקה.

רחלי

השעה היתה בערך 7.00 בבוקר. ישבנו להכין ארוחת בוקר. על ידינו עמד רדיו. היתה זאת אחת הפעמים הראשונות ששמעתי חדשות בלבנון. הרדיו הודיע בפשטות על עוד 3 או 4 שאינם "מכוחותינו". קבסה היה ביניהם. עוד לפני כן הסתובבו שמועות שלגדוד שלו היתה התקלות והוא נהרג, אבל עד אותו רגע הכל היה בגדר שמועות שמאנתי להאמין להן. באותו בוקר ניחתה עלינו העובדה היבשה והקרה, את קבסה לא נראה יותר.

נזכרתי שיומיים לפני שנכנסנו ללבנון ראיתי אותו מסתובב בין החבר'ה מחפש "אפור וקסדה". אמרתי לו: "כרגיל אתה לא משתנה. מזל שהראש שלך עוד על הכתפיים". והוא עונה: "בחייך נו - סוף סוף אני רציני, אף אתה צוחק".

קבסה אהב לצחוק. לצחוק עם כל הלב, וכשהוא צחק כולם הצטרפו אליו הוא היה מדביק בצחוק שלו. היינו מתאספים. מכל סיבה שהיא תמיד קבסה באמצע צוחק על כולם וכולם מצטרפים אליו. קבסה היה נמוך קומה. שתי שיניים קדמיות שחורות, אחת שבורה, ספורטאי מצויין וחיל א-ב. היתה לו בעיה אחת: הוא אמר את כל מה שחשב והרגיש בפשטות כאילו מובן מאליו שדברים אלו צריכים להאמר לכל אחד, גם למפקדים, והעונשים באו אליו עם הדברים שאמר. הוא רץ עם הבחור הכבד ביותר ביחידה עליו, עולה על הגבעה וחוזר בריצה, מתנשף נעמד מול המפקד איל, ואז באה השאלה הקלאסית: "קשה קבסה, אולי כדאי לשמור על הפה". וקבסה עומד, בקושי נושם, אבל מחייך. אצלו זה עניין של כבוד. הם לא ישרו אותו. הכבוד הזה שלו היה זה שגרם לו לעזוב את הסיירת. הוא אמר: "הכל עשיתי עד עכשיו אבל עד כאן". אם כי היה ברור לו ולנו, שלסרב פקודה פרושו לעזוב את היחידה. אבל הוא לא ויתר ועזב. מאז חסר לנו הכוח שלו באמצע מסע שיהיה הקשה ביותר לתקוע איזו בדיחה ובכת אחת משתנה המצב-רוח, והמצב נראה אחרת.

בשבילי היה קבסה מעין סמל לאדם עצמאי וחופשי שעושה פשוט את מה שהוא חושב לנכון ואומר כל מה שהוא חושב לכל אחד, מבלי לחשב את התוצאות. כשהייתי מדבר אתו היה ברור לי שהוא עלי חושב כל מה שהוא אומר. מאז שעזב את היחידה היינו פוגשים אותו לפעמים באימונים של החטיבה או שהיה בא אלינו לצניחות ותמיד כשהוא מגיע היינו כולם מתאספים סביבו והוא באמצע והיינו צוחקים עד שהיה הולך.

היום הוא איננו, וכשנזכרים בקבסה תמיד מלווה הזיכרון בחיוך אלא שהפעם החיוך עצוב.

לאילן שלום

עודד רביד

בצער רב, וביגון רב ליוויתי את חברך היקר, ופיקודי, בדרכו האחרונה. זמן רב עבר מאז נפרדו דרכינו, אך אין הזמן משכיח אותו עבר משותף, אותם חיים בצוותא.

אינני יכול לשכוח את יוסי בצחוקו הרם המתגלגל - המחייך תמיד, ואף בשעותיו הקשות.

כזה היה יוסי מחיך תמיד ולכל.

אילן, קבל תנחומי, ושא תנחומי למשפחה השכולה.

גדי נויבאר

מפקד לשעבר

תעודה

2270955 רב"ס קבטה יוסי היר"ם

מכ"ם הי"ר תוכנית א' נרב' 76

27.1.77

את יוסי פגשתי והכרתי בקורס המ"כים, בו הילינו באותה מחלקה.
במהרה למדתי לחבב אותו, כמו כולם. איך אפשר היה שלא לחבב אותו,
או לא לחפש את סביבתו.
כי תמיד ידע איך להוציא אותך מדיכאון, ממוראל ירוד, או ממשברים
קטנים שהיו פוקדים אותך. מה לגרום לך לשכוח את הכל ובמקום זה
לחייך, לצחוק, להרגיש טוב.
אף על פי שהיה קשה לך, שנשבר לך.
אף על פי שגם לו היה קשה, גם לו נשבר.
אבל, תמיד ידע לעזור לחייך חיוך אמיתי, והכי חשוב לגרום לאנשים
שיחייכו, שיהיה להם טוב. זה דבר נהדר, שמעט מאד האנשים שמסוגלים
לכך. ויוסי היה אחד מהם.
וזה קשה, קשה מאד לשכוח אותו.

ק/480777 טאיל איציק מירזכי

יהי זכרו ברוך

ר מ י

יום שכלל לא ציפינו לו הגיע
 ולעולם לא נוכל אותו לשכוח.
 סר מאתנו בן הזקונים,
 יהי זכרו ברוך לנצח נצחים.
 דך וטהור מאתנו בלקח,
 לעולם האמת שם יישן לנצח.

ולכם חברי רמת יוחנן,
 הרשוני בשם אמי, אחי ואחיותי,
 להביע את תודתנו העמוקה
 על כל העמל והטירחה.
 על היחס המבין שלו זכינו
 ועל שהקלתם עלינו בשעה כה קשה.
 מי יתן ולא נדע עוד דווי.

משפחת קבסה

גם עכשיו אתה עדיין מביט בנו ומחייך, ואנחנו רואים אותך ומחייכים
 בחזרה, אבל זה קצת יותר קשה מאשר קודם, פשוט יותר קשה.
 אז מה אם כתבו עליך בעיתון והודיעו בחדשות - מישהו מאמין להם?
 הרי אתה עכשיו כאן מולי ואני מדבר אתך ואתה צוחק ואומר: "הילי,
 צעיר, עוד 7 חודשים ונגמרים הספורים על צבא, נשק, מדים ובלגנים!"
 יש דברים אחרים הרבה הרבה יותר יפים ונעימים שכדאי לעשות, נכון?
 רק אל תגיד שלא כך, יוסי.

י ו א ב

יוסי, או כמו שקראנו לו החברה - קבסה.

כשבקשו ממני לכתוב אודותיו ידעתי כי דבר קשה עומד לפני. כי אתה
 קבסה אינך איתנו אבל זכרוןך עומד איתי בכל מקום ובכל שעל.

קבסה! קשה לי לכתוב עליך בלשון עבר. קבסה! זוכר אני את אות
 יום בו רצית להיות רס"פ. וכשזה התגשם לא היה מאושר ממך. ואז
 נשבעת שתעשה גדולות בפלוגה. ואתה קבסה! התחלת עם זה. אמנם
 אתה לא זכית לראות זאת בשלמות, אבל אתה נתת את הרוח במפרשים.
 ואנחנו קבסה, נמשיך את חלומך הגדול עד סוף שרותנו בצה"ל.

שזכרך ינון לעד אתנו

מחברך למחלקה

בהפרד מניראל

לך אל הצנחנים, ובאת בין הג'יפים והנגמשים וראית את החיילים בשעות
האימונים המפרכים והקשים. מכינים תרגילים עם מפות, מסעות על יבש,
ואחר-כך גומעים מרחקים, והם כאילה שלוחה מהירים כאש. והתהלכת
שמה בין הנערים שיש בהם הרבה מן המיוחד, וספרת שכל חיילי הפלוגה
נמצאים, כולם פחות אחד - שבצבא היה שם, דרגה, מספר-אישי. ובשבילך
פשוט ניראל ידיד כל כך קרוב ומוחשי. וספרו לך שוב ושוב את סיפור
התאונה, שבה תמו חיים בצורה כה פתאומית ומשונה, וניצבת עד יאוש
ובקרקע תכבוש עיניך, והתייחדת עם הצער, לכרך, הרחק מחבריך. וניסית
ולא יכולת להבין את הדבר, ולא עמדת על המתחולל בתוך לבך - כי הכרת
את ניראל הילד, ואת ניראל הגבר, והיתה לך תמיד הרגשה שאין כמותו.
איך היה אהוב על הכל, אם כאח, אם כבן, אם בחבר. אהבתי אותו כי
היה מאותם לוחמים שהם מן המעולים שבחבורה.

ודווקא בהם שוכנת נפש זכה וטהורה. ורצית לבכות מרה ולהרים קול
זעקה, והתאפקת, וחנקת בתוך גרונוך את הצעקה וקברת במעמקי לבך לפני
התפרצותה, ושאלת את עצמך מדוע זה היה צריך לקרות שדווקא לניראל
אלוהים לא נתן לחיות וידעת שאין לצפות בעולם הזה לרחמים ושאין
גבול וסוף לכאב וליסורים. ובכל זאת אתה עדיין עומד כלא מאמין.

ובלבך שוכן הצער נורא מכל מילים.

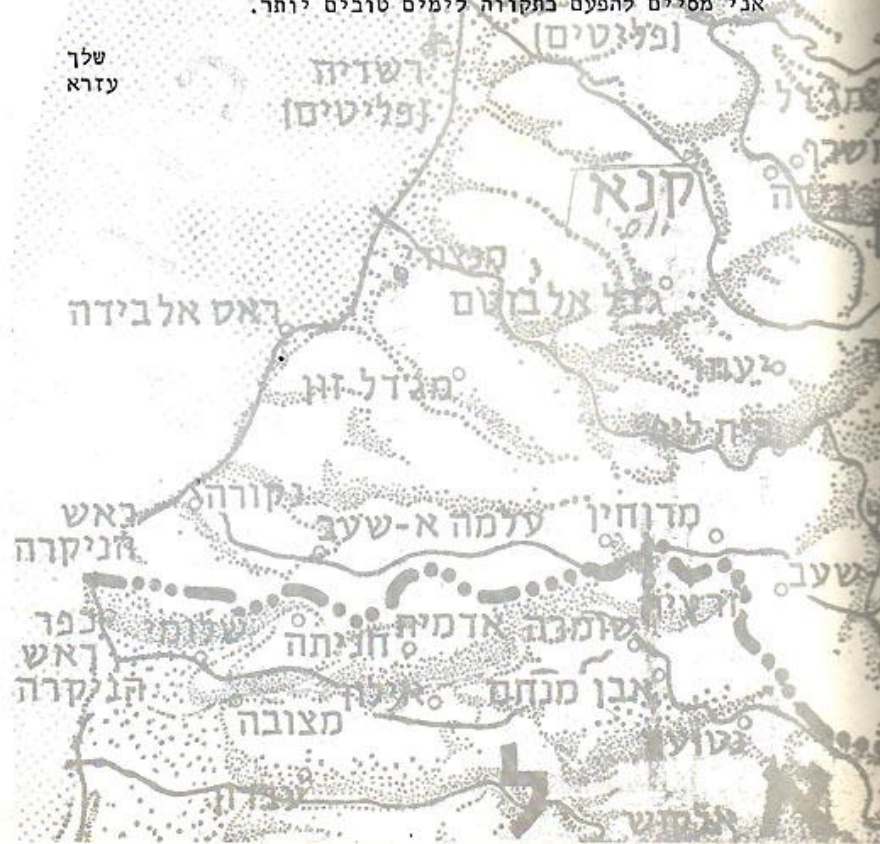
ובחיקך תישאנו אל ארבע רוחות השמיים.

וביקשת ולא תמצא לו ניד שפתיים.

שמעתי את הידיעה העצובה על קסה. בהתחלה לא יכולתי ולא רציתי
 להאמין, אבל עם כל מכתב בוסף אני מבין שאכן זה קרה, ושוב לא
 נראה אותו יותר. אבי קצת מנסה לחשוב על העבר הלא רחוק, אז אני
 נזכר בכל התרגילים המצחיקים שלו, למשל לפרוץ למסעדה ברכבת, עם
 אקדח שלוף ומטפחת על הפה ולדרוש מהמוכר סנדויץ'. זה רק אחד
 ויחיד, שיש לו את הרעיונות המשוגעים האלה. רוח ההתנדבות שלו
 היתה מפתיעה. הוא היה מסוגל לקחת על עצמו אחריות למעשים שחברה
 אחרים עשו ובשל כך לשבת בכלא. ללא ספק טיפוס עם רעיונות מקוריים
 מאד ויהיה לי קשה מאד להכניס לתודעה שלי, שכל זה שייך לעבר והדבר
 היחיד שנשאר זה החינוך התמידי שלו שתמיד עומד לי לנגד העיניים. מכל
 הידיעות ששמעתי ולדעתי נראה לי מפה, שכל פעולת לבנון לא היתה
 מחוייבת המציאות. תרבה הרוגים, הרבה הרס. כבשנו חתיכת ארץ,
 עכשיו אנו נסוגים, האזי"ם שאף פעם לא היה גורם, לא יעצור בעד
 המחבלים מלחזור בחזרה, כך שאני שואל עוד פעם, למה זה היה נחוץ?
 אני מסיים להפעם בתקווה לימים טובים יותר.

שלך
 עזרא

"רבות בנות עשו חייל ואת עלית על כולנה". למי ניתן ליחס פסוק זה אם לא לאלמנה מגיל צעיר אשר כל משרתה ויעודה בחיים היה לגדל על ברכי היהדות את היתומים שסכבו אותה וצמחו לאט לאט עד שכל אחד עמד בכוחות עצמו.

הקשיים והלבטים היו מנת חלקה לכל אורך הדרך ובשנת 61 התאפשר לאחר שני כשלוניות להגיע ארצה כי סבורה היתה שכאן תוכל למצוא מעט עזרה והכוון בנשיאת עול כבד זה.

הגענו לאשקלון לדירה קטנה וכאן החלה את חייה מחדש. העגלה היתה עמוסה מאד מכדי שאלמנה שסבלה רבות בחיים תגרור אותה לכד וכאן ניסתה למצוא פתרונות אשר לא יפגעו באף אחד מילידיה ובהמשך החינוך והמסורת אשר בה גדלו.

כאן העולתה ההצעה שבן הזקונים יעזוב את הבית וילך לקיבוץ. ההצעה היתה קוסמת, אך הלבטים והפרידה היו קשים מאד. מצד אחד האמא רצתה את ילדה לידה ומאידך נכצר ממנה לתת לו את כל צרכיו.

לאחר התייעצויות נפלה ההכרעה ובלב כבד אישרה את ההצעה ונפרדה מבן טיפוחיה. אך מי פלל שפרידה כזו תהיה נצחית מאותו פרח צעיר אשר כל החיים לפניו ואשר כל תוכניותיו הן על הכתב ובמחשבה בלבד.

כל רצונו להוכיח לאמו שאת כל מה שעשתה למענו חיוני ומועיל נכצר ממנו ונותרו רק אותם סמלים דוממים אשר בכוחם לסמל את אהבתו הכנה לאמו ולאחיו.

את אביו הוא לא הכיר מאחר שבהיותו בגיל חצי שנה הותיר האב את אשתו וילדיו בעולם זה והלך לעולם האמת, והנה יד הגורל הובילה את הדברים כך שבעבור עשרים ושנים באותו חודש ובאותו יום הצטרף בן הזקונים לאביו שכלל לא הכירו בעולם זה, ואם זהו רצונו של הבורא הרי שאין אנוש בעולם היוכל להפירו.

"רבות מחשבות בלב איש ועדת ה' היא תקום".

תוכניותיו של הבחור היו רבות אך מעט הוגשמו, מאחר שתקופת שהותו בעולמנו קצרה היתה מלהוציאן לפועל.

שאיפתו העיקרית היתה שאמו תרווה ממנו נחת, אך באיזו אופן יעשה זאת הוא לא ידע בדיוק ולכן ניסה אפשרויות רבות ומגוונות.

מרבית ביקוריו בבית היו בלווית חברים וחברות על מנת להציג בפניהם את אמו ואת מטעמיה. שהה מעט בבית, יצא החוצה ושוב חזר והשתדל לנצל כל רגע בקירבה מתמדת עם בני הבית. לרוב ביקוריו היו קצרים מאד, מאחר ותמיד היה ככול למסגרת מחייבת, אם זה הלמודים ואם זה הצבא. ונצבר ממנו מלטעום את החופש, את התקופה שהוא אדון לעצמו, אדון לזמנו ולמחשבותיו.

לבני הכתה של יוסי ז"ל שלום -

לכתוב אותיות שתצטרפנה למלים שמהם יבנו משפטים, שיבטאו מה שאתה חושב ומרגיש ורוצה - זו לא היתה הדרך שלך -

לא אהבת לכתוב - - - ועכשו?

אתה לא יכול...

כי הם ירו בך...

מרי ספרה לי, שאמרת לחבר שלך, שהיה אתך: "אל תדאג, הכל יהיה בסדר". האמנם האמנת כמה שאמרת?

אתם זוכרים בטיול השנתי שלי יוסי כאבה הבטן?... הוא שכב על המעקה הצר במחלבה של תנובה, בתל יוסף, שפתיו החשוקות מכאב יבשות. כגרון נחר אמר תוך חיוך מאולץ "הכל יהיה בסדר". בערב באה מרי כדי לקחת אותך הביתה... יוסי ידע לסבול כאבים בשתיקה. יוסי ידע להפיח סכיבו שמחה, למדנו על תקופת השופטים, ישבנו שפופים בעגול, יוסי קפץ אל מרכז המעגל ושר: ברוך גדעון בן עם עני אשר הכה במדינים....

ואנחנו ענינו לך בפזמון החוזר "וירדפס וישגם הרחק מעבר לירדן" וכך היה ממשיך ושר ואנו עונים עד שנצמד ואבד את הקול...

אי אפשר היה להשאר עצוב כשאתה נדלק לשמחה.

אבל יוסי ידע להיות עצוב...

למדנו על בעלת האוב המעלה את שמואל בפני שאול, התישב לו יוסי על מושב הכסא בתנוחה הנוחה לו: ברכיים משוכלות תחתיו ואמר: "אילו לפחות את היית מכירה את אבא שלי... ובעצמו פרש: היית יכולה לספר לי עליו"... ולא הוסיף!

היום פורים! חלף שבוע מאז שהם ירו בך. בחוץ קרנבל, האקורדיון מנגן מחרזת שירי מולדת וילדים בתחפושות רוקדים ושרים ומוחאים כפיים...

תמיד - תוך ההכנות לפורים לא ויתרתי על ספור י"א אדר, אך בזכותם של טרומפלדור וחבריו היתה אצבע הגליל חלק של מדינת ישראל.

במלחמה הזאת אתה אחד מגבורי הספור...

והספור אמיתי וכל כך דומה לספור הקודם...

סוף הספור לא נגמר טוב!

ככה אי אפשר לגמור ספור על יוסי.

אילו היית שומע אתנו את הספור והיית רואה אותנו בוכים, בטח היית מחייך ואומר לנו: "תפסיקו לדאוג - כבר לא כואב לי..."

יהי זכרך ברוך.

שרקה אופיר

על יוסי שמענו מפי אילן, כאשר שניהם עזבו את הסיירת והחלו את מסע ההרפתקאות וההתלבטויות הקשורות בהמשך שרות ביחידה זו או אחרת.

שמענו מאילן על תולדות חייו של יוסי ועל רצונו לעבור ליפתח מרמת-יוחנן. לא כל כך התעמקנו בעצם העניין, כעוד שלבני משפחתו וחבריו ברמת-יוחנן נראה מטבע הדברים ברצינות רבה יותר ובדאגה לא מעטה. כן לא היינו ערים מספיק כדי לשאול אותו שאלות, שעליהן ודאי היו לו תשובות לגבי עצם צעדו זה.

דבר אחד נראה לנו כברור: שהשניים, יוסי ואילן הם ממש צמד חמד, בעל רמת ידידות גבוהה, המוצאים שפה משותפת רבה ביניהם, מבצעים הרבה דברים במשותף ומהווים כיחידה מצומצמת הפועלת יפה, כאשר האחד משלים את השני בצורה הרמונית.

שמענו על יוסי הרבה סיפורים, מעללים, הלצות, בדיחות, התחכמויות, מתיחות ומעשי-קונדס ויחד צחקנו, למרות שאישית לא נוכחנו בשום אחד מהדברים הללו. אצלנו היה יוסי נכנס, מתארח בצורה מאופקת. ראינו אותו קצת שונה מכל מה שסופר עליו.

ראינו את הקשר החזק וההדוק בין שני החברים הללו ושמחנו שטוב להם האחד עם השני.

היום, לאחר נפילתו של יוסי, אנו רואים שחל שינוי באילן, הוא שונה במקצת ללא ידידו הקרוב, רציני יותר, כנראה גם בוגר יותר.

אנחנו מרגישים שגם אנו אבדנו משהו שהיה לנו קשר אליו, הוא בולט אצלנו בהעדרו. לא עוד פגישה של ליל שבת ופרידה של מוצאי שבת. עם החיוך המתמיד המלווה בצמוד.

אנו נשארים עם הזכרונות והסיפורים ומה שקצת ראינו. למשפחות קבסה ואדלן אנו יכולים לומר שנוצר בינינו קשר דמים. אותו קרב ליד הכפר קנה בדרום לבנון, הפריד בין השניים והגורל העוור פסק את אשר פסק.

נשאר אחד הדומם על קבר חברו הטוב ואין ניחומים עבורו, עבורנו ועבור המשפחה הקרובה יותר.

יהיה זכרו ברון,

יצחק ארד

הכל קראו לו קבסה, לנער נמוך הקומה, שזיו הנעורים והחיוך השוכבי לא משו מפניו. תמיד היה מחייך ערני, כולו אומר מרץ ואנרגיה. מעולם לא מצא קבסה מכנסיים בגודל המתאים, תמיד כאלה רחבים וארוכים. במנוחות תמיד היה הראשון שקופץ ומכין את הקפה, שקיבל את הכינוי "הקפה של קבסה", שהכל היו מחכים לו וגומעים אותו כהנאה. והצמד שתמיד כדי למצוא אחד מהם הלית צריך לחפש את חברו - הלא הם "אילן ארד וקבסה" - שנאמרו תמיד בנשימה אחת כאילו הם גוף אחד המורכב משני חלקים; השניים עושים הכל ביחד, אוכלים, ישנים, הולכים, רבים, משחקים, מתאמנים ונלחמים. קבסה היה כנה עם עצמו ועם האחרים, לא התבייש לאמר לאנשים את אשר הוא חושב עליהם ואת מחשבותיו בלבד שנאמרו ברוח לצון וצחוק שלבבו לב כל שומעיו. מבחינה פיזית היה קבסה כצבא, אולם ראשו לא היה בצבא, היה רחוק - רחוק שם עם כל הנקבות וכל החתיכות, שמעולם לא פסק מלדבר עליהן, על הקיבוץ, על הסטריאו, ובכלל על הכל חוץ מהצבא. בתקופה הקצרה בה היה קבסה תחת פיקודי, הוכר כחייל טוב מאד. היה ברור שאם אתה פוקד עליו להסתער או לבצע משימה, מעולם לא יושבו פניך ריקם. אי אפשר לדבר על קבסה בלשון עבר, ובהזכירנו את השם קבסה הוא אתנו בכל רגע, חלק מאתנו, הרוח החיה של החברה שהיה מסוגל לעשות הכל מרע ועד טוב, ופשוט אי אפשר היה לכעוס עליו. כזה הוא קבסה, פשוט, קטן ושובב.

איל סימן-טוב

18.4.78

מרי יקרה!

היום עברו שלושים יום. ועדיין קשה להאמין, זה נראה כל כך משונה ולא מתאים לראות את יוסי צוחק - אבל מתוך מסגרת שחורה עם בר ליד. ולאט לאט מתחילים להבין מה בעצם קרה - והעצב גדולים כל כך על מות כה מיותר של אדם שכל כך ידע איך לחיות, להנות מהחיים - בלי להתאמץ כמעט. ופתאום מתחילים להרגיש, קטנים ושבריים - כשיודעים שחתיכת מתכת ששוקלת כמה גרמים בלבד, מסוגלת להרוס חיים שבבנו במשך 22 שנה. והנשמה והגוף, הופכים מיש לאין.

את יודעת מרי, שאהכנו את יוסי כולנו - וזכרונות יש המון, אבל כל הזכרונות כל כך נעימים ומצחיקים, ולא מתאימים לכאב הגדול הזה - שמה שנשאר לנו מיולי זה רק הזכרונות, ולכן, שותקים משותקים, עד שהכל מתפרץ לפתע - אם בזכות נגינת פסנתר, או תמונה ובר ליד.

את יודעת מרי, כשהתגייסתי בתור סמלת סעד, והגעתי לבקעה היינו קרובים, יוסי ואני, והוא התקשר אלי המון, ופעם, טעו אצלנו - וחשבו שהוא אחד מהחיילים שאני מטפלת בהם, וזה כל כך הצחיק אותי שאני צריכה לטפל ביוסי, האדם שידע הכי טוב לטפל בעצמו, וכשהוא היה פה בפעם האחרונה, אצל גיל, פגשתי את שניהם, והוא צחק עלי ואמר לי שאם עוד פעם אחת יעשו ממנו מקרה סעד, הוא לא מצלצל יותר - הבטחתי לו שזה לא יקרה, הוא ביקש שאבוא לכקר, רצייתי לבוא לכקר, אבל לא הספקתי, והוא הלך ואני נשארת ככה, בלי לקיים את ההבטחה, ודווקא רצייתי לקיים אותה.

יום אחד, נסעתי בטרמפ עם אחד מהחברה שלו, שהיה יחד איתו, והוא ספר לי שאחרי שיוסי נפצע, הוא ביקש למסור... ד"ש לבנות - תמיד הוא דאג לנו, לבנות.

מרי, משונה לי להביע תנחומים - כי אני יודעת את גודל הכאב, ולכאב הזה, אין תנחומים.

כולנו אהבנו אותו מרי, אהבנו אותו מאוד ויחד אתכם כואבים על מותו.

ש ל ך

ל א ה

כשאני כותב שורות אלו, אני עדיין לא קולט וקשה לי להאמין שאני כותב על בחור שלא נראה עוד את חיובו החושף את השן השחורה מלפנים, את ההילוך המרקד ואת כל התעלולים. יוסי תמיד היה אומר בצחוק: "כשאני אהיה גדול אני אהיה מלצר". הוא היה אומר זאת כדי להראות לנו איזה אשף הוא בהפיכת צלחות. לא משנה שרוב הצלחות נשברו. קשה להאמין שלא נראה יותר ולא נשמע את יוסי מדבר בטלפון. לכל מקום חדש שהפלוגה הגיעה, דבר ראשון שהיה מבור, אם הטלפון מחובר. וכשהיה יושב ליד הטלפון, היה סיפור להזיז אותו משם. יוסי היה יושב, מוציא את פנקס הכתובות שלו, אפשר להגיד שזה היה ספר, ספר טלפונים של איזור תל-אביב פרייר לידו. היה יושב ומתקשר. ליוסי היתה שיטה שאנחנו קראנו לה "שיטת קבסה", שיטה שרק הוא הצליח בה: הוא היה רואה בחורה, לא משנה איפה, מוצאת חן בעיניו, הופך עולמות עד שהיה מוצא פרטים עליה ובהזדמנות הראשונה היה מתקשר אליה, ושיחה שלו נשמעה בערך כך: "הלו, תקשיבי. מדבר יוסי מקיבוץ רמת-יוחנן. את לא מכירה אותי אך אני מכיר אותך, ועכשיו תחלסי תקשיבי, בשבת יש אצלנו במשק מסיבה לא נורמאלית ומאד הייתי רוצה לראות אותך שם". ואפשר להגיד שכ-90% מהמקרים הוא הצליח. מה שחבל, שהשיטה הצליחה רק אצל יוסי. כשניסה מישהו אחר שיטה זו, היה נענה בצליל חיוג מהעבר השני של השפופרת אחרי שתי מילים שאמר. ביום ראשון, כשהחברה שואלים: נו, איך היה, היה אומר: "חברה תשמעו. ממש חתיכה בלונדינית משגעת". על התעלולים של יוסי אפשר לכתוב הרבה מאד אך מי שהכיר את יוסי ידע שבתוך כל הצחוק והתעלולים מסתתר בחור בוגר, חושב, ישר מאד ובעל הרבה ביקורת על הנעשה סביבו. צחוקו ותעלוליו ישרו לעד בתוכנו, וזכרו לא ימוש לנצח.

נחמיה (גרונו) חבר למחלקה

שהיה אתו בדרכו האחרונה

שלום לכם

אני מקוה שהכל בסדר אצלכם.
פה, אמרו לקצת קשה, מצאויות
אחסוני ואיפוא אהסוני טוב.
אמא, באמת שוין מה לבאלג, כי סהכ
יש לנו היקה עלו אאלחנו חפיקים מאג
אמא, אאתסר דבר והכל בסדר.
אמרו שלא ישנים היקה, אני מרגיש אמא
טוב ואיפוא מצויה אמצט זקן קטן
אז אמא באמת לא לבאלג
אחתיאל. וקלה שניצאה בסמן הקרוב

שלכם - יוסי